

Medlemsbladet

UPPSALA SENIORUNIVERSITET

ÅRGÅNG 34 NR 4 OKT 2012

**Dags för
årsavgiften
2013**

**Redaktionen
i Skottland
sid 5**

Medlemsbladet

Medlemsinformation för Uppsala Senioruniversitet. Utkommer med fem nummer per år.
Ansvarig utgivare: Ulla Myhrman
Redaktörer: Karin Carlsson, Inger Hammer, Anders Källström, Agneta Sundelöf, Margareta Westin
Tryckeri: Wikströms Tryckeri AB, Uppsala
ISSN: 1651-0445

Uppsala Senioruniversitet

Org nr 81 76 02-4969
Ordförande: Ulla Myhrman

Sekretariat:

Expedition: Portalgatan 2A
Postadress: Box 386, 751 06 Uppsala
Telefon: 018-24 35 01
Öppettider: mån-fre kl. 10.00–12.00
E-post: usu@folkuniversitetet.se
Webbplats: www.usu.se
Malin Åkerblom, ordförande
018-32 07 34 (hem)

USU:s årsavgift. För att delta i USU:s aktiviteter måste Du ha betalat årsavgiften 200 kronor. Den betalas en gång per år helst under oktober–november och gäller följande kalenderår.

Plusgiro

För årsavgift: 19 74 24-5
För cirklar och föreläsningar: 39 70 67-0
För resor och studiebesök: 498 69 81-1

Meddela adressändring. Det är viktigt att USU:s expedition har rätt adress till sina medlemmar så att informationen går fram. Glöm därför inte att meddela ändringar av e-post, annan adress och telefonnummer till expeditionen.

WWW.USU.SE

Omslagsbild: The Scott Monument i Edinburgh till minne av Sir Walter Scott.
Foto: Inger Hammer

Så är vi i gång igen!

Terminen fick verkligen en rivstart. När Medlemsbladet anlände i brevlådan och på nätet fredagen den 17 augusti var beredskapen hos våra medlemmar hög. Den påföljande helgen gjordes anmälningar till olika aktiviteter i så stor omfattning att våra funktionärer på kansliet arbetade till långt in på måndagskvällen för att klara av anstormningen. Flera serier och cirklar blev fulltecknade på en gång med väntelistor därutöver. Tyvärr var vi också tvungna att ställa in några aktiviteter som lockade för få deltagare. Utbudet är ju stort och trots att många medlemmar väljer att delta i flera aktiviteter och att antalet medlemmar stadigt växer (nu 2550 st) så får vi ändå tyvärr ställa in ibland.

Det finns ju också många pensionärsföreningar som bjuder på intressanta program. Uppsala Pensionärsföreningars Samarbetsråd (UPS) har exempelvis en ny hemsida för sitt programutbud, www.storgatan11.se. Programmet kan ses som ett komplement till Senioruniversitetet, så titta gärna på hemsidan.

Äldremässan äger rum fredagen den 12 oktober kl. 10-15 på Uppsala konsert och kongress, Vaksala torg. Årets tema är "Leva livet – hela livet" med Jacke Sjödin som moderator. Senioruniversitetet har som vanligt personal och ett bord med informationsmaterial där. Håll utkik efter detaljprogram i UNT.

Slutligen vill jag informera om att Folkuniversitetet planerar att samla all sin verksamhet till Bergsbrunnagatan 1, Söderbergska huset. Flytten från Portalgatan beräknas till nästa sommar och då kommer även Senioruniversitetet att flytta dit med sina kontorslokaler. Vårt goda samarbete med Folkuniversitetet kommer därmed att fortsätta och vi får också möjlighet att anpassa vår kontorsyta till vår ökade verksamhet.

Ulla Myhrman
ordförande

Tisdagsföreläsningar

16 oktober

Ulf P. Lundgren

Skall skolan vara kommunal eller statlig?

Gästvärd: Carl-Olof Jacobson

Obs! Ekonomicum sal 4
(X:an upptagen för konferens 15–16/10)

Föreläsningarna äger oftast rum kl. 13.15 i sal X universitetshuset. De beräknas pågå till ca kl. 14.00 varefter möjlighet till frågor ges fram till ca 14.30. Hörselslinga finns i alla lokalerna. Sal X kan nås med hiss från universitetshusets baksida med ingång från S:t Olofsgatan.

30 oktober

Titti Nylander

Perspektiv på Mellanöstern – erfarenheter som korrespondent

Gästvärd: Eva Willén

27 november

Axel Hadenius

Valet i USA – förlopp, förklaringar och konsekvenser

Gästvärd: Kersti Ullenhag

13 november

Leif Hammarström

Bränsle från sol och vatten

Gästvärd: Bo Höistad

11 december

Jörgen Bohlin

Samerna i det svenska samhället

Gästvärd: Eva Willén

Nästa nummer av tidningen utkommer den 5/12

Manusstopp 9/11

RESOR OCH STUDIEBESÖK

Restplatser på tidigare annonserade resor: se USU:s hemsida www.usu.se

Fredag 26 oktober

Fotografiska museet och Hallwylska palatset

Fotografiska museet är en av världens största samlingsplatser för modernt fotografi. Två pågående utställningar visas. Tio år efter Christer Strömholms bortgång presenterar Fotografiska utställningen CHR, en retrospektiv utställning av hans konstnärskap.

I en tid då könsrollerna allt oftare överskrids undersöker Maria Friberg den manliga identiteten i sina verk, så som den åskådliggjorts i hennes mest kända serier Almost there från 2000 och The Painting Series från 2012. Efter lunch visas storsamlaren Vilhelmina von Hallwyls palats med en utställning av dräkter från succéserien Downton Abbey.

Tider:

Kl. 09.00 Avfärd från S:t Eriks torg

Kl. 11.00 Guidad visning av Fotografiska museet

Kl. 13.00 Lunch på Fotografiska museet

Kl. 14.30 Guidad visning av Hallwylska palatset

Ca kl. 16.00 Hemfärd

Ca kl. 18.00 Åter i Uppsala

Pris: 550 kr för bussresa, visningar, entréer samt lunch

Första anmälningdag: torsdag 11 oktober

Bindande anmälan görs till USU:s sekretariat, 018-24 35 01

Ansvariga: Brittmari Ekholm, 073-154 28 26 och Elisabeth Sellin Linde, 073-930 15 55

Tisdag 30 oktober

Inför resan till Kroatien & Bosnien – Hercegovina

Seminarium med Zlatko Papac.

Resan, 6 – 12 maj 2013, kommer att ge en överblick av ländernas historia och vi kommer att besöka flera städer som står på UNESCO:s världsarvslista. Zlatko har bott och varit verksam i Sverige i många år men har nu återvänt och startat en egen resebyrå, Reseskaparna, i Mostar.

Lokal: Träffpunkt Storgatan 11, nedre stora salen

Tid: kl. 9.30 – 12.00

Ingen föransmälan. Ingen kostnad.

Ansvariga: Maj Aldskogius, 018-46 03 30, 070-565 56 79 och Gudrun Bäckström, 070-347 14 03

Söndag 4 november

From Sammy with love

Stockholms stadsteater, Lilla scenen

En musikalisk och dansant resa genom Sammy Davis liv. Vem var Sammy Davis Jr? Folkkär entertainer, bästa kompis med Sinatra och gift med May Britt Wilkens från Stockholm. Född in i rampljuset och hemma på scenen med de andra i The Rat Pack. Men ändå alltid utanför.

Manus och regi: Jonna Nordenskiöld, scenografi: Sven Haraldsson, koreografi: David Dalmo. Medverkande: Karl Dyall och Rennie Mirro

Tider:

Kl. 15.00 Avresa från S:t Eriks torg

Kl. 17.00 Föreställningen startar.

Obs! ingen paus

Ca kl. 19.00 Hemfärd

Senast kl. 21.00 Åter i Uppsala

Pris: 360 kr

Första anmälningdag: onsdag 10 oktober

Bindande anmälan görs till USU:s sekretariat, 018-24 35 01

Ansvariga: Maj Aldskogius

070-565 56 79 och

Gudrun Bäckström, 070-347 14 03

nationalmuseet Ateneum i Helsingfors som har den största samlingen av hennes verk. Som konstnärligt underbarn började hon sina konststudier redan vid 11 års ålder. Efter flera års studier i Frankrike och resor i Italien och England återvände hon till Finland. Hennes konst förfinares alltmer i modernistisk riktning med ett avskalat och förenklat formspråk. Utställningen visar ett brett urval ur Schjerfbeck's produktion av landskap, interiörer, stilleben och porträtt med flera av de välkända självporträtten i fokus.

Tider:

Kl. 09.15 Avfärd från S:t Eriks torg

Kl. 11.15 Guidad visning av Schjerfbeckutställningen, 1 timme. Därefter ges möjlighet att se Lars Jonssons utställning *Närvaro* på egen hand

Kl. 13.15 Lunch på Blå Porten

Kl. 14.30 Hemfärd

Ca kl. 16.30 Åter i Uppsala

Pris: 400 kr för bussresa, entré, visning samt lunch

Första anmälningdag: onsdag 17 oktober

Bindande anmälan görs till USU:s sekretariat, 018-24 35 01

Ansvariga: Gudrun Bäckström,

070-347 14 03 och Margareta

Knutson, 073-627 27 02

Fredag 16 november

Helene Schjerfbeck-utställning

Waldemarsudde

Helene Schjerfbeck (1862-1946) är en av Nordens största konstnärer genom tiderna. 2012 är det 150 år sedan hon föddes och detta firas med en omfattande jubileumsutställning producerad av det finska

ANMÄLAN

Första anmälningdagen kan du anmäla dig på telefonsvararen 018-24 35 01 fr.o.m. kl. 7.00 (precis) Du kan anmäla max. fyra medlemmar med namn och telefonnummer.

De som fått plats får ett inbetalningskort med posten. Betala ej innan du fått denna bekräftelse!

Deltagande i arrangemangen förutsätter att årsavgiften är betald.

Onsdag 28 november

Picasso/Duchamp

Moderna museet

I utställningen Picasso/Duchamp "He was wrong" ställer Moderna Museet i Stockholm för första gången giganterna Pablo Picasso och Marcel Duchamp mot varandra. De ses ofta som 1900-talets mest inflytelserika konstnärer – Picasso, målaren med magiska händer som kom att personifiera en modernis-

Koördning för anmälan

Till arrangemang som kräver bussresa finns endast 50 platser. När efterfrågan är stor kan vi inte tillmötesgå alla, men vi registrerar alla anmälningar med dag och klockslag och får på så vis en rättvis turordning. Vi beklagar de gånger biljetterna inte räcker till.

Oförutsedda händelser som kan påverka resor meddelas på måndagar i Upsala Nya Tidning under Föreningsnytt. Samma information lämnas på vår webbplats www.usu.se

tisk målare – Duchamp, den kylige ironikern och schackgeniet som ifrågasatte måleriet och förvandlade konsten till en labyrint av intellektuella lekar. Nu får Moderna Museets besökare en unik chans att ta del av en giganternas kamp för att se vart spelet mellan de båda leder.

Tider:

Kl. 09.00 Avfärd från S:t Eriks torg

Kl. 11.00 -12.00 Visning av utställningen (2 grupper)

Kl. 12.00 -13.30 Lunch eller fika (ingår ej)

Kl. 13.30 Hemfärd

Ca kl. 15.00 Åter i Uppsala

Pris: 250 kr för bussresa, entré och visning.

Första anmälningdag: tisdag 16 oktober

Bindande anmälan görs till USU:s kansli, 018-24 35 01

Ansvarig: Elisabeth Sellin Linde, 073-930 15 55

Planerade resor 2013:

Febr.-mars: Hjälp sökes på Orienteatern, musikal av Benny Andersson/Kristina Lugn

11–23 april 2013: Huset Habsburg – 650 år av centraleuropeisk historia

5–12 maj: Kroatien och

Bosnien/Hercegovina med Zlatko Papac och Reseskaparna

23 maj (prel.): Ny resa med paret Jonsell till Ängsö nationalpark

10–14 juni: Ack Värmland du sköna. Geijerskolan i Ransäter guidar i Värmland

Hösten 2013: Skottland med Rolf Wendle

Hösten 2013: Turkiet, bl.a.

Kappadokien med Serhat Pactas och Reseskaparna

Porträtt av en tisdagsföreläsare

Det är en dag i början av september. Sommaren, så den nu har varit, är definitivt slut och hösten är här för att stanna. Axel Hadenius, som just återvänt från sitt sommarviste på Gotland, där han byggt sommarhus, kommer cyklande till vårt möte i Missionskyrkan. Axel är redan känd för en del av Medlemsbladets läsare, då han våren 2012 tillsammans med Erik Åsard hade en föreläsningsserie *Demokrati på amerikanska* på Senioruniversitetet. I höst, närmare bestämt tisdag 27 november, föreläser han om *Valet i USA – förlopp, förklaringar och konsekvenser*.

Axel Hadenius är född i Östergötland på Vikbolandet. Hans far var lantbrukare. Gården övertogs sedermera av hans bror och nu står brorsdottern på tur. Efter studentexamen i Norrköping i mitten av 60 talet väntade studier i Uppsala. Han hade tänkt läsa ekonomi men startade med historia och statskunskap, och i det senare ämnet blev han kvar. Forskarutbildningen påbörjades 1972 och han disputerade 1976 med en avhandling om svensk arbetsmarknad. 1983 utnämndes Axel till tillförordnad professor i statsvetenskap vid Uppsala Universitetet. Några år senare blev han ordinarie på tjänsten. En bit in på 2000-talet väntade en professur i Lund. År 2010 var det dags för pensionering.

Axel har under längre tid vistats i USA och bl.a. forskat vid University of California. Han har också hunnit med "en sväng" till Australien. Hans forskning har främst gällt demokratins utveckling i världen. Han har rest mycket i arbetet såväl som privat, vilket varit stimulerande och gett honom nya intryck och bidragit till att han inte "fastnat i gamla spår". På det tidiga 70-talet var han en tid reseledare i Spanien. Närmast väntar en resa till Italien med goda vänner och ett besök i USA för att bevaka presidentvalet. Hans favorit bland amerikanska presidenter är Theodore Roosevelt, som var en färgstark

Axel Hadenius föreläser om valet i USA

och mångsidig reformpresident 1901-1908.

Den senaste boken Axel Hadenius skrivit är *USA – Det annorlunda landet*, som belyser det politiska livet från George Washington till idag. Hans mest betydelsefulla och mest citerade bok är *Democracy and Development*, som kom ut på Cambridge University Press 1992 och därefter utgetts i flera upplagor. Den innehåller data om över 100 länder i världen och prövar med statistisk analys olika teorier om vad som möjliggör demokratisk utveckling. För att bli läst och omnämnd gäller det framförallt att ha något att säga som inte andra sagt förut. Under årens lopp har det blivit åtskilliga vetenskapliga artiklar i utländska tidskrifter men som professor emeritus känner han ingen publiceringspress, vilket inte hindrar att det blir en och annan artikel även nu. Nyligen fanns en att läsa i UNT om det amerikanska valet.

Axel Hadenius är en internationellt erkänd demokratiforskare och till hans meritlista kan läggas hedersdoktoratet i Åbo 2011. Han håller nu på med en artikel i en antologi vid Åbo Akademi: "When presidents lose". Han har funderingar på ytterligare en bok på engelska, en variant av USA-boken – så han vilar inte på sina lagrar.

För att bli läst och omnämnd gäller det framförallt att ha något att säga som inte andra sagt förut ...

Text: Margareta Westin

Foto: Inger Hammer

Spöksonaten

Omläsning kan vara mycket givande och skänka nya perspektiv. I år, då minnet av Strindbergs bortgång för hundra år sedan uppmärksammats, har nog många, på nytt eller för första gången, läst något av vår store nationalskald eller kanske sett någon teaterföreställning.

August Strindbergs drama *Spöksonaten* läste jag för första gången som ung och fångades då av det dunkelt gåtfulla och skuldtyngda i dramat. I år såg jag Mats Eks uppsättning av pjäsen på Dramaten och plötsligt framstod skådespelet i ny dager. Ek hade gjort ett slags dansteater, där Strindbergs text fungerade som libretto. Publiken bjöds ett allkonstverk där musik, dans, ord och bild samverkade. Dramat fick andra dimensioner och blev för mig mer konkret. Det i grunden mörka dramat framstod märkligt nog som mindre tungt. Tack vare de många dansinslagen blev det rent av underhållande. Eks uppsättning visar hur mycket regi och uppförande kan åstadkomma. Ändå gjorde inte Ek på något sätt våld på Strindbergs text. Men den humor som sällan är särskilt framträdande hos Strindberg lyftes fram på ett befriande sätt.

Spöksonaten skrevs sedan Strindberg fem år före sin död återupptagit sitt dramatiska författarskap 1907. Han var hemma i Sverige igen efter en längre utlandsvistelse i Frankrike och Tyskland. Infernokrisen var över, och Strindberg var inte i första hand den fräne samhällskritikern, som rasade mot kvinnans emancipation och samhällets förljugenhet. Men nog hör man i dramat också den bitskt genomskådande Strindberg, t.ex. i en replik som denna: ”Tänk att de skönaste blommorna äro så giftiga, äro de giftigaste, förbannelsen vilar ju över hela skapelsen och livet ... Jesus Kristus nedsteg till helvetet, bårhuset jorden, och dårarna dödade honom, när han ville befria dem, men banditen blev lössläppt, banditen har alltid sympatierna!”

Spöksonaten räknas till Strindbergs kammarspel, som uppfördes på Intima teatern i Stockholm. Intima teatern hade öppnats 1907, och Spöksonaten fick där sin urpremiär 1908. Det blev ett dundrande fiasko. Publiken var inte mogen för ett så modernt drama. Först under senare delen av 1900-talet upptäckte man på allvar storheten i Strindbergs kammarspel. Med 1900-talets absurdism låg Strindberg rätt i tiden.

Drömligt skimmer

Stämningen i Spöksonaten är intim och koncentrerad. Det ockulta och drömbetonade vävs samman med det triviala och naturalistiska. Eller uttryckt med andra ord: Strindberg

Omläsningen

förlämnar det vardagliga förtrogna ett drömligt skimmer. Sublimt och groteskt, stort och smått förekommer sida vid sida. Handlingen utspelar sig på Östermalm i Stockholm. Det är söndag i pjäsens inledande scen. I ett hus hänger sängkläder på vädring, och portvakterskan gnider mäsingen på portstängerna. Men det yttre är inte det väsentliga, trots Strindbergs noggranna scenanvisningar. Det viktigaste utspelar sig i själarnas inre.

När jag som ung läste dramat funderade jag över dess karaktärer som mer än realistiska personer var bärare av idéer och representanter för vissa egenskaper. Där finns studenten med sina drömmar om framtiden. Med längtan tittar han upp mot den borgerligt solida husfasaden och tänker: ”Den som ägde en våning där, fyra trappor upp, en ung skön hustru, två vackra små barn och 20 000 kronor i ränta.” Under pjäsens gång blir vi varse vad fasaden rymmer och det är inte något vackert vi ser. Människors ondska och svek blottställs, och hela pjäsen är en grym demaskering. Strindberg riktar ljuset på de hemligheter som finns i varje hem. Människorna kläs av. Den demoniske gubben Hummel framstår som den ockrare och utsugare han är. Översten visar sig bära både ett falskt namn och en falsk titel.

Vid min första läsning slogs jag av den aura av ensamhet och övergivenhet som dramat utstrålar. I dag ser jag dramat mer som ett bokslut, en summering av livet. Flera av dramats karaktärer ältar livets oförrätter, försöker förstå varför det blev som det blev. Jag är också mer öppen för pjäsens genomgående dödslängtan. ”Gud om vi fick dö” är en replik som ofta slungas ut. Detta accentueras genom att Mats Ek förlägger handlingen i sin uppsättning till ett ålderdomshem. Hans geniala grepp är att göra Spöksonaten till ett drama om åldrandet. En samling gamlingar kämpar med att acceptera ålder och död och en kropp som inte längre lyder. Skådespelarnas skickliga manövrerande med sina rollatorer blir en veritabel dans makaber. Åldrandet ses i en befriande skrattpespegel. Det är inte kränkande, endast mänskligt allmängiltigt och gripande.

Lena Kåreland
litteraturvetare och
ansvarig för vårens Strindbergserie

Skotsk vänlighet mötte redaktionen

Inte en regndroppe föll på redaktionenens huvuden. Folk i den skotska huvudstaden pratade om mirakelväder. Man gick i kortärmat under de tre dagar i slutet av maj, då vi i redaktionen för Medlemsbladet var på studieresa i Edinburgh för att lära oss mer om stadens senioruniversitet, University of the Third Age, förkortat U3A.

Nu var det inte bara klimatet som värmdes. Det gjorde också våra skotska värdars vänlighet. Meryl, Barbara, Dianne, Elisabeth, Liam och Neil hade gjort sitt yttersta

för att vi skulle få inblick i deras seniorverksamhet och få veta så mycket som möjligt om skotska seder och bruk.

Det började med att vi bjöds på scones med sylt och grädde av ordföranden Meryl Kempster, redaktörerna Liam Mc Dowell och Elisabeth Hutchings. På Nationalmuseets kafé beskrev våra värdar hur man kommunicerade inom U3A. En tidning – Clarion – ges ut varje termin i tryckt form och i webbversion. Clarion kompletteras med en hemsida och dessutom en månatlig bulletin via e-post. En

gång i månaden håller U3A Öppet hus i en av stadens församlingskyrkor. Genom denna muntliga information hålls medlemmarna uppdaterade på senaste nytt. Många av seniorerna saknar nämligen internet, det gäller ungefär 500 personer av 1 400 medlemmar. Kommunikationen vid U3A påminner en hel del om vår.

Buddhistisk filosofi ...

En av dagarna var vi bjudna på lunch hemma hos skattmästaren Dianne Fraser. Vi togs emot i hennes stora våning i tre etage mitt i Edinburgh, i en av stadens alla grå sandstensbyggnader.

I Diannes tiorummare jämförde vi våra respektive senioruniversitet. Precis som i Uppsala var programmet innehållsrikt och blandat: buddhistisk filosofi, naturvetenskap, konsthistoria och promenader. Vi fick också veta att kvinnorna dominerade medlemsantalet, precis som i Uppsala. Bara en tredjedel av medlemmarna är män. De senare ska dock uppmuntras att bli fler genom en ny satsning.

På publuncher!

Det som skiljer verksamheterna från varandra är rekryteringen av gruppledarna. Den sker nästan helt och hållet ur medlemskadern. Programmet anpassar sig efter medlemmarnas kunskaper och intressen. Mötena sker i gruppledarnas privata hem, bara Öppet hus sker i speciell lokal. Allt arbete är ideellt, och det är bara vid enstaka tillfällen som externa föreläsare anlitas och arvoderas.

Vi fick också veta att U3A finansieras genom medlemsavgifter: 125 svenska kronor (motsvarande) för enskild person, 178 kronor för ett par. Av intäkterna går 30 kronor till den gemensamma paraplyorganisationen för Storbritanniens alla 750 U3A. Alla aktiviteter är gratis utom kostnader för buss och i vissa fall lokal. U3A betraktas som en välgörenhetsorganisation och ska inte

gå med vinst. U3A i Edinburgh har ingen statlig eller kommunal finansiering.

och haggis

Vad vi åt? Haggis förstås, en skotsk pölsa utan rödbetor men istället med kålrötter och potatis som tillbehör.

Några svårigheter att förstå det gaeliska språket hade vi inte. Det berodde på den hjälp som vi fick av vår egen Anders Källström. Anders fru kommer från Dundee.

Därför visste vi till exempel att det skotska ordet ”dreich” är en normal beskrivning av Edinburghs klimat. Som tur var slapp vi detta ”grådaskiga och bedrövliga” väder. En solig och varm stad var det som mötte den svenska redaktionens fem personer.

Text: Karin Carlsson

Foto: Inger Hammer

Margareta Westin, Dianne Fraser, Meryl Kempster och Liam McDowell lunchar i Diannes eleganta våning i Edinburgh.

Sök USU:s stipendier

Senioruniversitetet utlyser i år sitt eget och det stipendium som Folkuniversitetet har skänkt som gåva vid USU:s 30-årsjubileum.

1. USU:s stipendium 2013 för studier och studieresor

Stipendiet kan sökas av alla betalande USU-medlemmar. Det ska bidra till att täcka kostnader för studier eller studieresor. Till sådana kostnader hänförs även utgifter för kurslitteratur och teknisk utrustning, nödvändiga för studierna. Vid urval av stipendiater läggs särskild vikt vid studier eller studieresa som innebär fördjupning eller breddning av egna studier inom USU.

Stipendiet uppgår till 10 000 kronor och kan om styrelsen finner det lämpligt delas mellan två sökande om deras ansökan gäller studieresa och då uppgå till 5 000 kronor vardera.

2. FU:s gåvostipendium för 2013

Stipendiet uppgår till 8 500 kronor. För stipendiet gäller i övrigt samma villkor som för USU:s stipendium.

Beslut om stipendierna fattas av USU:s styrelse vid sammanträde närmast före årsmötet våren 2013.

Stipendiat förutsätts i efterhand lämna en redogörelse lämplig att publicera i USU:s medlemsblad.

Ansökan om USU:s stipendium 2013 och FU:s gåvostipendium 2013 görs på en särskild blankett som finns på USU:s webbplats och på USU:s expedition på Portalgatan 2A. Uppge för vilket ändamål stipendiet söks och beräknade kostnader samt lämna gärna övriga för ansökan relevanta upplysningar.

Ansökningarna skickas antingen med e-post till usu@folkuniversitetet.se eller per post till USU:s sekretariat, Portalgatan 2 A, Box 386, 751 06 Uppsala. De ska vara USU tillhanda *senast den 30 januari 2013*.

Seniorer i österled

Senioruniversitetets resa till Novgorod och S:t Petersburg 22 – 28 maj 2012,
planerad av Ulla Birgegård och Anna Ivarsdotter.

”Novgorods lysande stad, som i Volkofs försilvrade vågor, speglar sin åldriga prakt...” (Stagnelius)

Visst låter det vackert? Deltagare i USU:s föreläsningsserie om Rysk kultur under 1800- och 1900-talet gavs möjlighet att ta del av rysk kultur på ort och ställe och just Novgorod var första anhalt på resan. Våra två guider, Ljuba, en utomordentligt skicklig lokal guide, och Elisabeth Löfstrand, docent vid Stockholms universitet, vår svenska expertguide i Novgorod, turades under bussfärden om att berätta om det ryska rikets grundande och dess historia från Rurik till Romanovätten och revolutionen. Det svenska inslaget i den historien är påfallande, vi var ju på väg till vikingarnas gamla Holmgård.

Novgorods många medeltida kyrkor och kloster finns på Unescos världsarvslista. Vi besökte tre av dem, varav Sofiakyrkan på Kremlområdet med sin höga ikonostas är den mest imponerande. Vi fick uppleva ett par gudstjänster – man kommer och går när man vill – och kunde konstatera att den ryskortodoxa körsången sprider en speciell stillhet i rummet.

Att religionen spelar en roll i ryssens vardagsliv förstod vi när vi såg många köra sin nyinköpta bil till ett kloster för att få den vigvattenbestänkt, både utanpå och inuti!

Sofiakyrkan i Novgorod (foto Gunnar Birgegård),

Museet i Novgorod har utöver en fin samling ikoner unika näverbrev, framgrävda under de senaste decennierna, en del från så gammal tid som 1000-talet. De är meddelanden inristade på näver, ofta av enkelt folk, som berättar om vardagslivet. Läs- och skrivkonsten var alltså relativt utbredd så tidigt.

Vårt besök i S:t Petersburg inföll under de s.k. vita nätterna, den bästa tiden att besöka stan.

Ljuba introducerade oss sakkunnigt till de stora sevärdheterna: Peter Paulsfästningen, i vars katedral många tsarer ligger begravda och där några stora författare varit fängslade, Eremitagets magnifika salar och konst-

samlingar, Ryska museets modernare konst, (varifrån många tavlor inlånats till Nationalmuseums ryska utställning förra hösten), Isaks-katedralen och det lilla Dostojevskimuseet, författarens hem under några år.

Den pampigaste fontänen i Peterhof (foto Gunilla Öbrink)

Dessutom gjorde vi en utflykt till Peterhof, Peter den stores sommarslott, som sprängdes av en ryss under belägringen av Leningrad, men som nu restaureras bit för bit till sitt ursprungliga skick. Man förundras över hantverkarnas skicklighet! Peterhof skulle överträffa Versailles och nog gör det alltid, både vad gäller prakt och antal fontäner. Dessutom drivs fontänerna inte av pumpar utan av vattnets naturliga fallhöjd. Allt uttänkt av tsar Peter, den store visionären, och vidareutvecklat av Katarina den stora.

Katarina fick vi stifta närmare bekantskap med vid vårt besök på svenska generalkonsulatet. Anna Ivarsdotter, professor emerita i musikvetenskap, har nämligen i Marinskijteaterns arkiv letat fram delar av en opera om Gustaf III, som Katarina skrivit texten till. Denne förklarade krig mot Ryssland år 1788, ett krig som slutade mycket snöpligt för Sveriges del. Operan heter Gore Bogatyr, Ynke hjälte. Av titeln framgår vad Katarina ansåg om sin svenske kusin! På konsulatet delades hjälterollen mellan Gunnar Birgegård, Björn Öbrink och Per-Olof Frisk. Pianist var Elisabeth Sellin Linde. Anna interfolierade med att berätta om ursprunget och handlingen. Detta överraskande framförande mottogs med stor uppskattning.

Några av oss tog tillfället i akt att lyssna på en ”riktig” opera, Boris Godunov, på Marinskijteatern med Valerij Gergiev på pulsten. En nyuppsättning med tydlig udd mot händelserna runt presidentvalet i våras. Den utsattes för mycken kritik i Ryssland och lät även tala om sig i Sveriges Radio.

Text: Gunilla Öbrink

*Från
skrivarstugan*

Återseende

*Så träffas vi igen efter många år
närmar oss med vaksam förtrolighet
men våra tankar möts inte längre halvvägs.*

*Samtalets luftiga broderier
inom givna ramar
magin döljer sig bakom stängd dörr
och påfågeln har mist sina fjädrar.
Ibland tystnar vi mitt i en mening
vanmäktigt leende*

*Trevligt att råkas, säger vi
hoppas vi ses igen.*

Haiku

*En knippa timmar
skänkte du mig, och dagen
blev svindlande lång.*

Marie-Louise Vogel